

## СЕКЦІЯ 2

### Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

---

[Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

4. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник [Текст] / В.В. Сопко, В.П. Завгородній / Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2004. - 411 с.

5. Чумаченко, М.Г. Економічний аналіз [Текст]: навч. посібник / М. А. Болюх [та ін.]; ред. М. Г. Чумаченко; Київський національний економічний ун-т. - 2. вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2003. - 555 с.



**Цвентарна Віра**

слухач магістратури

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

## **ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Для формування ринкової економіки в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання виробничих запасів, без яких процес виробництва неможливий. Підприємство повинно знати який обсяг та якість матеріальних ресурсів, їх частоту використання. А для цього потрібно створити умови їх зберігання.

Питання обліку виробничих запасів в загальному висвітлені у працях відомих вітчизняних учених – економістів. Значну увагу їм приділяли Бутинець Ф. Ф., Завгородній В.П., Сопко В.В., Саблук П.Т., Шквір В.Д., Камінська Т.Г., Голов С.Ф., Громов В., Ткаченко Н. та інші.

Метою досліджень є виявлення проблем обліку виробничих запасів та продукції сільськогосподарського виробництва на сільськогосподарських підприємствах, а також пошук шляхів їх вирішення.

Вагомою проблемою в обліку виробничих запасів сата нормативно-правова база, яка є двоякою щодо обліку. Наприклад, існують суперечності між Інструкцією про застосування Плану рахунків та П(С)БО 2 «Баланс» [1]. У балансі немає статті «Продукція сільськогосподарського виробництва», а є стаття «Готова продукція», в якій передбачено показувати запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами

договорів, відповідають технічним умовам і стандартам. Тут йде умова про промислову продукцію, облік якої ведеться на рахунку 26 «Готова продукція», а не про продукцію сільськогосподарського виробництва, що обліковується на рахунку 27.

Як показує практичний досвід проблеми обліку виробничих запасів існують, зокрема запущеність обліку, яка призводить до великих затрат запасів і втрат виробництва в цілому.

На даний момент залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науковообґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів.

На нашу думку, дивлячись в цілому діяльність деяких підприємств з обліку виробничих запасів, можна побачити наступні недоліки:

- складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи;
- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств.

Важливе значення для правильного обліку має також порядок оцінки запасів. В обліку запаси відображаються за первісною вартістю. Відповідно до П(С)БО 9 первісною вартістю запасів, придбаних за плату [2], є собівартість, яка складається із таких фактичних витрат:

- сум, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- сум ввізного мита;
- сум непрямих податків, які пов'язані з придбанням запасів і не відшкодовуються підприємству;
- транспортно-заготівельних витрат (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів);
- інших витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою. До таких витрат, зокрема, відносяться прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати підприємства на доопрацювання і покращення якісно-технічних характеристик запасів.

Важливим напрямом удосконалення процесу формування запасів та підвищення ефективності управління ними в умовах реформування економічної системи є визначення оптимальної потреби в них [3]. У зарубіжній практиці управлінню оборотними активами приділяється значно більше уваги, ніж в Україні. Одним із напрямків є оптимізація

## СЕКЦІЯ 2

### Актуальні питання обліку окремих об'єктів та проблеми впровадження міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності

---

формування виробничих запасів.

Якщо ж розглядати підприємства сільського господарства, то тут залишаються все ще невирішеними питання щодо вдосконалення документації оперативного та аналітичного обліку виробничих запасів, особливо нагальною постає проблема автоматизації їх обліку. Вирішення цих питань полягає в розробці основних напрямів і конкретних рекомендацій з удосконалення методики обліку виробничих запасів, в їх оцінці при вибутті, методики проведення аналізу ефективного використання виробничих запасів, а також посиленні інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні виробництвом [4].

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Важливим аспектом в обліку виробничих запасів виступають методи оцінки запасів, які є дуже суперечними та вирізняються особливостями. Так, кожне підприємство самостійно обирає свій метод, який на його думку краще задовольняє умови оцінки ресурсів, проте, на мою думку потрібні загальні принципи з допомогою яких можна обрати найбільш доступний метод.

Контроль за запасами необхідно здійснювати у відповідності з наступними принципами [5]:

- 1) завозити матеріали необхідно лише ті, що використовуються у виробництві;
- 2) розмір запасу кожного виду сировини та матеріалів встановлювати з урахуванням середнього виробничого запасу, який містить поточну потребу, підготовчий та гарантійний запаси;
- 3) зберігання запасів організовувати за сучасними ресурсозберігаючими технологіями;
- 4) запаси повинні підлягати повному обліку, маркуванню та етикетуванню;
- 5) встановити єдиний принцип відпуску сировини та матеріалів у виробництво – за методом обраним на підприємстві;

#### Список використаних джерел

1. Інструкція з застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, організацій, затвердження наказом МФУ від 30.11.99р. №291(зі змінами і доповненнями).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №9 «Запаси», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 №246 (зі

змiнами та доповненнями).

3. Кухарський М., Гулик З. До питання обліку виробничих запасів і продукції сільськогосподарського виробництва в сільськогосподарських підприємствах // Бухгалтерія в сільському господарстві, 2005.-№8.-С.6-8.

Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: Теорія, практика, перспективи./Н.М. Малюга. – Житомир: ЖІТІ, 2007. – 384 с.

4. Рибалко О.М., Болдуєва О.В. Вдосконалення обліку виробничих запасів. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2008. - №6. – С. 210 – 215.

5. [http://www.rusnauka.com/7\\_NITSB\\_2012/Economics/7\\_102836.doc.htm](http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2012/Economics/7_102836.doc.htm).



**Чижевська Ольга**  
асистент кафедри обліку і аудиту  
Подільський державний аграрно-технічний університет  
м. Кам'янець-Подільський

### **МОЖЛИВІСТЬ ВИЗНАННЯ ЗЕМЛІ КАПІТАЛОМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ**

Історія розвитку економічної науки засвідчує існування різних підходів до визначення сутності і структури капіталу. На різних стадіях суспільного виробництва капітал розглядався економістами як майно, нагромаджене багатство, вартість, що приносить додаткову вартість тощо.

В сучасній економічній літературі досить часто говориться про землю як капітал, або про «земельний капітал». Стосовно земель сільськогосподарського призначення мова йде про «аграрний капітал» та необхідність його включення в господарський обіг і відображення в балансах аграрних підприємств. Ці проблеми розглядали в своїх роботах такі вітчизняні вчені як Жук В.М., Саблук Д.П., Кірейцев Г.Г., Моссаковський В. Б., Третяк А.М. та багато інших вчених.

Включення землі як аграрного капіталу в господарський обіг пов'язують переважно з наявністю у неї грошової оцінки та можливістю її купівлі-продажу, тобто з функціонуванням у якості товару.

Вивчення та узагальнення наукових думок з цього питання дозволяє нам стверджувати, що включення землі в господарський оборот не пов'язано ні з наявністю у неї грошової оцінки, ні з наявністю у